עשין יט טוש"ע א"ח סי" קיט סעיף א: במ ד ה מיי פייט מהלי עבודת כוכבים הלכה ה ועיין בהשגות סמג לאוין כעיף ו: ל ו מיי שם טוש״ע שם סעיף ח: סעיף ח: לא ז מיי׳ שם הלי טו

סמג שם טוש"ע י"ד

1. אַחוֹר וַקַדֵם צַרתַנִי וַתְּשֶׁת עְלַי בַּפֶּכְה: יט. תהלים סט לב 3. פָּן תִּכְרִת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזְנוּ אַחֲרֵי ָהָאָרֶץ וְזְנוּ אֶלהַיהֶם אֱלהַיהֶם נאלהֵיהֶם וְקָרֵא לֵאלהֵיהֶם וְקָרֵא וְאָבַלְתָּ מִזְּבְחוֹ:

רבינו חננאל

לא ילפינן ממשה. דמשה רב גובריה. וחכמים רב גובריה. וחכמים אומרים לא כדברי זה ולא ואסיקנא הלכה שואל אדם צרכיו בשומע תפלה. ואם בא לומר בסוף כל ברכה וברכה מעין כל ברכה וברכה שרי. וכן אם יש לו חולה בתוך ביתו מזכירו בברכת החולים. ואם צריך לפרנסה מזכיר בברכת השנים. ואם בא לומר אחר תפלתו כסדר ידוי יוח הכפורים אומר: מתני' אלו אידיהן של עובדי כוכבים קלנדס: נמ' אמר רב [חנן] בר רבא קלנדס ח' ימים אחר תקופת טבת. סטרנליא . ח' ימים קודם תקופת צרתני. פי׳ צרתני מלשון מאור. כדכתיב (ישעיה ו צר ואור חשך בעריפיה: ת"ר לפי שראה אדם הראשון יום שמתמעט והולך. ל) שעדיין לא ראה יום קצר כולי . האי. ואליבא דמאז דאמר -אוי לי בשביל שסרחתי עולם מחשיך והולך. וזו היא [מיתה] שנקנסה עלי [מן השמים] התחיל להתענות נתענה ח' ימים. בסוף ח' ימים נפלה תקופת טבת. התחיל היום להאריך עשה ח' ימים ימי שמחה אחר התקופה . כנגד ח' ימים תענית שעשה לפני התקופה. שעשה עפני הוגקופה. לשנה אחרת ראה שדרך העולם הוא להיות זמן י ידוע ימים ארוכים וזמז ח' ימים [תענית] וח' ימים ימי שמחה הוא לעבודת כוכבים עכשיו כמו תיבה אחת) **וכיון שנולד** באמלע תפלחו לא ומה שנהגו עתה בתעניות ב' וה' שנוהגין וחכמתו רבה ונאה לו לשבח ולהעדיף בשבחו של מלך מלכי המלכים להאריך בפסוקי דרחמי ובסליחות בברכת סלח לנו איכא למימר אבל איניש בעלמא מיחזי כיוהרא: **מעין כל ברכה וברכה.** אם היה דליבור שאני מידי דהוה אהא דאמרינן (ברכות ד' לד.) אל ישאל

אדם לרכיו לא בג׳ ראשונות ולא בג׳ אחרונות והא קמן שנהגו קרובץ בג' ראשונות אלא לאו שמע מינה דלבור שאני י : ה"ג ר"ח א בוכךן בתיב. ש כי אין נראה לו דמקרן נראה קרן אחת יותר ממקרין:

רבי יהושע סבר ילפינן ממשה ור"א סבר לא ילפינן ממשה שאני משה דרב גובריה וחכ"א לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא שואל אדם צרכיו בשומע תפלה 🌣 (אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה שואל אדם צרכיו בשומע תפלה) אמר רב יהודה בריה

דרב שמואל בר שילת משמיה דרב אע"פ שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תורה אור השלם תפלה אבל "אם בא לומר בסוף כל ברכה וברכה מעין כל ברכה וברכה אומר יא"ר חייא בר אשי אמר רב °אע"פ שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה יאם יש לו חולה בתוך ביתו אומר בברכת חולים ואם צריך לפרנסה 2. ותישב ליי משור פר אומר בברכת השנים אמר ר' יהושע בן לוי אע"פ שאמרו שואל אדם מקרו מפרים: מחלים פט לב צרכיו בשומע תפלה אבל יאם בא לומר אחר תפלתו אפילו כסדר יוה"כ אומר: כותני' יואלו אידיהן של עובדי כוכבים קלנדא וסטרנורא וקרטיסים ויום גנוסיא של מלכיהם ויום הלידה ויום המיתה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים יכל מיתה שיש בה שריפה יש בה עבודת כוכבים ושאין בה שריפה אין בה עבודת כוכבים "אבל יום תגלחת זקנו ובלוריתו ויום שעלה בו מן הים ויום שיצא מבית האסורין 🐠 יועובד כוכבים שעשה משתה לבנו אינו אסור אלא אותו היום ואותו האיש בלבד: גמ" אמר רב חנן בר רבא קלנדא ח' ימים אחר תקופה סטרנורא ח' ימים לפני תקופה וסימנך יאחור וקדם צרתני וגו' ית"ר לפי שראה אדם הראשון יום שמתמעם והולך אמר אוי לי שמא בשביל שםרחתי עולם חשוך בעדי וחוזר לתוהו ובוהו וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים עמר וישב ח' ימים בתענית [ובתפלה] כיון שראה תקופת טבת וראה יום שמאריך והולך אמר מנהגו של עולם הוא הלך ועשה שמונה ימים מובים לשנה האחרת עשאן לאלו ולאלו ימים מובים הוא קבעם לשם שמים והם קבעום לשם עבודת כוכבים בשלמא למ"ד "בתשרי נברא העולם יומי זומי חוֹא יומי אריכי אכתי לא חוֹא אלא למ"ד בניםן נברא העולם הא חזא ליה יומי זומי ויומי אריכי [דהוי] זומי כולי סבניםן נברא האי לא חזא ת"ר יום שנברא בו אדם הראשון כיון ששקעה עליו חמה אמר אוי לי שבשביל שמרחתי עולם חשוך בעדי ויחזור עולם לתוחו ובוחן וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים היה יושב [בתענית] ובוכה כל הלילה וחוה בוכה כנגדו כיון שעלה עמוד השחר אמר מנהגו של עולם הוא עמד והקריב ישור שקרניו קודמין לפרסותיו שנאמר יותימב לה' משור פר מקרין מפרים (3) יואמר רב יהודה אמר שמואל שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת היתה [לו] במצחו שנאמר ותימב לה' משור פר מקרין מפרים מקרין תרתי משמע אמר רב נחמן בר יצחק מקרן כתיב ס(אמר) רב מתנה רומי שעשתה קלנדא וכל העיירות הסמוכות לה משתעבדות לה אותן עיירות אסורות או מותרות רבי יהושע בן לוי אמר °קלנדא אסורה לכל היא רבי יוחנן אמר יאין אסורה אלא לעובדיה בלבד יחנא כוותיה דר' יוחנן אע"פ שאמרו רומי עשתה קלנדא וכל עיירות הסמוכות לה משתעברות לה היא עצמה אינה אסורה אלא לעובדיה בלבר [א] סטרנליא וקרטסים ויום גנוסיא של מלכיהם ויום שהומלך בו מלך לפניו אסור אחריו מותר ייועובד כוכבים שעשה (בו) משתה לבנו אין אסור אלא אותו היום ואותו האיש אמר רב אשי אף אגן נמי תנינא דקתני יום תגלחת זקנו ובלוריתו ויום שעלה בו מן הים ויום שיצא בו מבית האסורין ⁽²⁾ אין אסור אלא אותו היום בלבד ואותו האיש בשלמא אותו היום לאפוקי לפניו ולאחריו אלא אותו האיש לאפוקי מאי לאו לאפוקי משעבדיו ש"מ תניא ירבי ישמעאל אומר ישראל שבחוצה לארץ עובדי עבודת כוכבים במהרה הן יכיצד עובד כוכבים שעשה משתה לבנו ווימן כל היהודים שבעירו אע"פ שאוכלין משלהן ושותין משלחן ושמש שלחן עומד לפניהם מעלה עליהם הכתוב כאילו אכלו מזבחי מתים שנאמר יוקרא לך ואכלת מזבחו ואימא עד דאכיל אמר רבא אם כן נימא קרא ואכלת מזבחו מאי וקרא לך משעת קריאה הלכך

ל) וכרב אלפס לימא לכל זה כ" יהושע סבר ילפינן ממשה. להסדיר שבח תחלה הלכך יתפלל אם בא דומר אחר תפדתו אף בסדר יוה"ב אומר. משמעאבל בח א ב ג מיי פ"ז מהלי י״ח תחלה דאיכא שבח בתחלתן: דרב גובריה. גדולת מעשיו

> משכח תלמודו מאריך בחונן הדעת אם בעל תשובה הוא מאריך בהרונה בתשובה וכן כולן: מתנבי' ואלו אידיהן. דאסורין ג' ימים לפניהן: קלנדת וסטרנורת. כולהו מפרש בגמרא: ויום הלידה. של מלך עושין כל בני מלכותו יום איד משנה לשנה ומקריבין זבחים: **שריפה**. ששרפו עליו כלי תשמישו כדרך המלכים: יש בה עבודת כוכבים. כלומר אותו היום עובדין עבודת כוכבים והוא להן יום איד וכן משנה לשנה כל ימי (ד) בנו. ובכל הנך דחשבינן הכא חשיבי ליה ואסור ג' ימים לפניהן: אבל יום סגלחת זקנו כו'. שאין זמן קבוע לרבים אלא כל אחד ואחד כשמגלח עושה יום איד: בלוריתו. כשמספר פעמים הרבה מניח בלורית מאחריו ומגלחה משנה לשנה ויום שמגלחה עושה יום איד: ויום שעלה מו הים. מקריב זבחים לעבודת כוכבים על דבר שניצל. ובכל הנך אינו אסור אלא אותו היום ולא לפניו ולא לאחריו דלא חשיבי כולי האי: גבו׳ אחר המקופה. היא תקופת טבת והיו עושין ח' ימים רלופין איד כדלקמן: וסימנך. שלא תחליף לומר קלנדא קרי אותן דלפני התקופה: אחור וקדם לרתני. אחור כתיב ברישא (ה) מתני׳ נמי הנך דלאחר התקופה תנא ברישא: יום שמתמעט והולך. מתשרי ועד טבת: הא חוא ליה יומי אריכי. ביום תקופת תמוז והיה לו לידע שמנהגו של עולם הוא: שקרנוחיו קודמות לפרסוחיו. דאמר מרם כל מעשה בראשית בקומתן נבראו שור עם קרניו מגודלין וכיון שינא ראשו תחלה נמנאו קרנותיו קודמות לפרסותיו: [ותיטב לה׳ משור פר. אמר דוד ותיטב לה׳ תפלתי משור שביום שהיה שור דהיינו אותו יום שנולד כדכתיבש שור או כשב וגו' הרי עשוי ונגמר כפר שהוא בו ג׳ שאפילו מקרניו לא חסרן: **רומי** שעשתה קלנדת. תקנו חותו יום להקריב זבחים וכל עיירות הסמוכות לה לרומי יודעין אנו שהן משתעבדות לה לרומי ליתן המס ולהביא להן כל לרכיהן אבל אותן עיירות אין עושין קלנדא מי הוי אסור לשאת ולתת עמהם דנימא הואיל ומשועבדות לרומי יש לומר מה שהן קונין עכשיו יביאו לרומי להקריבן בני רומי: או מותרות. הואיל ואין מקריבין הן ואין יום איד זה שלהן: לעובדיה. בני רומי: היא עלמה. כלומר כל עלמה של איסור אינה אלא לעובדיה: וסטרגליא וקרטסים. סיפא דבריית׳ וכולהו מפרש לקמן: עובד כוכבים. ביום משתה בנו פלח לעבודת כוכבים על שהגיע לכך: אף אנן נמי מנינא.

ח) נכדב הנפט פינה נכנ זה ובשאלתות פ׳ ויקהל סיי מו איי אר"י א"ש הלכה כדברי חכמים]. ב) וברכות לא. ע"ם היטב], ג) [שם ע"ש], ה'טב], ג) [שם ע"ש], ד) [לעיל ו.], ה) [לקמן יד.], ועי׳ באדר״נ פ״או. ט) [חולין ס. ע"שן, י) שבת כח: חולין ס., כ' [ל"ל בעי וכ"א ברי"ף ובהרא"ש], () [ל"ל תניא], מ) [לקמן יד.], ג) [בתוספ' פרק ה ה"ב ובאבות דר' נתן פכ"ו איתא ר' שמעון בן אלעור וכ"א ברב אלפס ובהרא"שז. ל) בס"א: דאין, ק) [בס"י משעה], ל) [ועי׳ מוס׳ גרכות לד. ד״ה אל ישאל], ש' עי' מהר"ם על דברי

גליון הש"ם

גם' אע"פ שאמרו שואל אדם צרכיו בשומע תפלה. עי׳ תענית יד ע״ב ברש"י ד"ה בשומע תפלה אסורה. פירש"י שמביחים אפורה. פירטיי טתנימים לרומי להקריבן בני רומי. ק"ל הא הוי לפני דלפני דשרי כדלקמן דף יד ע"א [וער בהגר"א יו"ד ס" קלט ס"ק לב]:

הגהות הב"ח

במשנה מכית שעשה משתה לבנו) תח"מ ונ"ב ס"ח חין זה משנה: מפרים אמר כל"ל וחות האסורין ועובד כוכבים שעשה משתה לבנו אין אסור אלא. נ״ב כן הוא נס״א: (ד) רש״י ד״ה יש בה וכו' כל ימי (בנו) תז"מ נה וכרי כל ימי (כנו) מזיימ ונ"צ ק"ל בכיתו: (ה) ד"ה לחור וכרי ומתניתין נמי האיד דלחר התקופה:

הגהות הגר"א

מ' אלא לעובדיה ב' אלא נמחק ב' בלבד סטרנליא נמחק ב' נקודות ההפסק (שבדפו"י קודם מלת סטרנליא):

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תום' ד"ה מְקֶרֶן כמיב. כי אין נראה לו דְמַקְרֶן נראה קרן אחת יותר ממקרין. נ"ב ור"ל כי היכי ממקרין. נ"ב ור"ג כי היכי דמקרין יש לפרש על שם דבר ר"ל בעל קרנים ה"נ יש לפרש מַקָרן או מקרן נ"ל ודו"ק:

מוסף רש"י

אינו אסור. לשחת ולתת כוכבים ואזיל

יום כלומר קלון דיאס. ת״ר יום שנברא בו אדם הראשון כיון ששקעה החמה אמר [אוי לין בשביל שסרחתי עולם מחשיך וחוור לתוהו ובהו. וכיון שעלה עמוד השחר אמר מנהג העולם כך. עמד והקריב שור שקרניו קודמות לפרטותיו. כלומר דרך ארץ נולד קטן ומפריס וכשמתגדל צומחין קרניו. זה יצא מן הארץ גדול וצמח מראשו ויצאו קרנותיו קודם לרגליו. ורב אמר קרן אחד היה לו במצחו. ר' יהושע בן לוי אמר קלנדס לכל אסורה. ר' יוחנן אומר אינה אסורה אלא לעובדיה בלבד. וסטרנליא. פר בירושלמי שנאה טמונה. אמר רב אשי מתניתא נמי דיקא כר' אלא לעובדיה בלבד. וסטרנליא. פר בירושלמי שנאה טמונה. אמר רב אשי מתניתא נמי דיקא כר' יוחנן אף על פי שאמרו רומי שעשתה קלנדס וכל עיירות המשתעבדות לה אלא אותו היום ואותו האיש. בשלמא אותו היום איצטריך למעוטי לפניו ולאחריו אלא אותו האיש למאי איצטריך. לאו למעוטי משעבדיו ש"מ. תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר (ישראל) שבחוצה לארץ עובדי עבודת כוכבים בטהרה הן. כיצד עובד כוכבים שעשה משתה בנישואין לבנו ווימן כל היהודים שבעירו אע"פ שאוכלין ושותין

כרבי יוחנן דעיירות המשועבדות מותרות: אלא אומו האיש למעוטי מאי. פשיטא דמי שלא גילח היום ושאר עובדי כוכבים שלא עלו

בו ביום מן הים מותרין: אלא לאו למטוטי אנשים משועבדים. לאותו האיש דמותרין דלא אמרינן מאן[®] דובני ממטו ליה למפלח: בטהרה. כלומר בלא כוונה ואין[®] שמים על לב: וקרא לך. ®משמע שאתה קרוי לו מעלה אני על אכילתך כאילו הוא מובחו: